

KNJIŽNICA VELENJE

Maja Praprotnik

**SPLETNA PREDSTAVITEV POSEBNIH KNJIŽNIČNIH ZBIRK:
PRIMER ZBIRKE PRVIH BERIL V KNJIŽNICI VELENJE**

Pisna naloga za bibliotekarski izpit

Velenje, 2018

IZJAVA O AVTORSTVU IN O JAVNI OBJAVI PISNE NALOGE

Spodaj podpisana, Maja Praprotnik, izjavljam, da sem avtorica pisne naloge za bibliotekarski izpit za bibliotekarja z naslovom: Spletna predstavitev posebnih knjižničnih zbirk: primer Zbirke prvih beril v Knjižnici Velenje.

S svojim podpisom zagotavljam, da:

- sem pisno nalogo izdelala samostojno in je moje avtorsko delo,
- so dela drugih avtorjev oziroma avtoric, ki jih navajam neposredno ali povzemam, navedena oziroma citirana v skladu s standardom APA,
- sem besedila ali podatke, ki so avtorsko zaščiteni, uporabila v skladu z določbami zakona, ki določa avtorske pravice,
- je elektronska oblika pisne naloge istovetna s tiskano obliko naloge,
- na podlagi 23. člena Pravilnika o bibliotekarskem izpitu ter v skladu s prvim odstavkom 21. člena Zakona o avtorski in sorodnih pravicah dovoljujem javno objavo elektronske oblike pisne naloge na portalu Digitalne knjižnice Slovenije.

Podpis avtorice: Maja Praprotnik

V Velenju, dne 17. 10. 2018

KLJUČNA DOKUMENTACIJSKA INFORMACIJA

Ime in PRIIMEK: Maja PRAPROTNIK

Naslov pisne naloge: Spletna predstavitev posebnih knjižničnih zbirk: primer Zbirke prvih beril v Knjižnici Velenje

Kraj: Velenje

Leto: 2018

Št. strani: 40

Št. slik: 15

Št. preglednic: /

Št. prilog: 1

Št. strani prilog: 2

Št. referenc: 17

Strokovno usposabljanje za bibliotekarski izpit je potekalo v Knjižnici Velenje.

Mentor v času strokovnega usposabljanja: Lidija Črnko, višja bibliotekarska svetovalka.

UDK: 004.774.6:02(082)

Ključne besede: splošne knjižnice, knjižnične zbirke, promocija, čitanke, spletne strani

Izveček:

Poslanstvo knjižnic temelji na spoznanju, da je znanje človekovo najmočnejše orodje, ki prinaša intelektualne, socialne in ekonomske prednosti ter dviga splošno kulturno raven. Knjižnice imajo pomembno vlogo pri zbiranju, hranjenju in posredovanju gradiva, saj vsaka knjižnična zbirka odraža kulturo lokalne skupnosti in družbe.

V pisni nalogi je predstavljena posebna knjižnična zbirka Knjižnice Velenje, in sicer gre za Zbirko prvih beril, katero je Knjižnica Velenje konec leta 2016 s finančno podporo Mestne občine Velenje odkupila od svojcev zbiratelja Marjana Marinška. V Manifestu o splošnih knjižnicah (1995) je zapisano, da splošna knjižnica zagotavlja osnovno podstavo učenja od mladosti do starosti, samostojnega sprejemanja odločitev in kulturnega razvoja posameznika in socialnih skupin, zato je knjižnica v mestu Velenje primeren prostor za predstavitev te zbirke. V teoretičnem delu naloge je predstavljena teorija o knjižnični zbirki. Del knjižničnih zbirk so tudi posebne knjižnične zbirke. V tem delu naloge je predstavljen primer posebne knjižnične zbirke Zbirka prvih beril.

V praktičnem delu naloge je predstavljena postavitev spletne strani <http://www.prvaberila.si>, ki je bila narejena v namene promocije nove zbirke. Na začetku praktičnega dela je na kratko predstavljen WordPress, odprtokodni sistem za upravljanje vsebin, s pomočjo katerega je spletna stran izdelana. V nadaljevanju je ob slikovnem gradivu predstavljena izdelava spletne strani.

Naloga za bibliotekarski izpit vsebuje tudi raziskovalni del, v katerem je predstavljena anketna raziskava in njeni rezultati.

KAZALO

1	UVOD	1
2	KNJIŽNIČNA ZBIRKA IN IZGRADNJA KNJIŽNIČNE ZBIRKE.....	3
2.1	PREGLED PODOBNIH RAZISKAV	4
2.2	SPLETNA PREDSTAVITEV POSEBNIH KNJIŽNIČNIH ZBIRK	5
2.3	ZBIRKA PRVIH BERIL V KNJIŽNICI VELENJE.....	8
2.3.1	Obdelava Zbirke prvih beril	9
2.3.2	Postavitev Zbirke prvih beril.....	9
2.4	PROMOCIJA.....	10
3	SPLETNA PREDSTAVITEV ZBIRKE PRVIH BERIL.....	11
3.1	WORDPRESS	12
3.2	POSTOPEK IZDELAVE SPLETNE STRANI.....	13
4	RAZISKAVA.....	20
4.1	RAZISKOVALNI PROBLEM	20
4.2	RAZISKOVALNA VPRAŠANJA	20
4.3	CILJI RAZISKAVE.....	20
4.4	METODOLOGIJA.....	20
4.5	REZULTATI RAZISKAVE	21
4.5.1	Rezultati Google Analytics	25
5	RAZPRAVA IN ZAKLJUČKI	28
6	VIRI IN LITERATURA	31
7	PRILOGA.....	1

KAZALO SLIK

Slika 1: Logotip Zbirke prvih beril.....	11
Slika 2: Razdelitev strani in podstrani na spletni strani www.prvaberila.si	15
Slika 3: Prilagoditev teme (desno) in struktura menija (levo).....	16
Slika 4: Prikaz vtičnika Elementor na levi strani	17
Slika 5: Prikaz prvih petih brskalnikov	18
Slika 6: Izgled vstopne strani www.prvaberila.si	18
Slika 7: Grafikon vprašanja o statusu anketiranca (N=88).....	22
Slika 8: Grafikon vprašanja: Ali ste si pri ogledu Zbirke prvih beril pomagali s spletno predstavitvijo? (N=85)	22
Slika 9: Grafikon vprašanja: Kje ste izvedeli za spletno stran? (N=88).....	23
Slika 10: Grafikon na vprašanje: Katere strani ste si ogledali?	23
Slika 11: Grafikon vprašanja o zanimivosti in poučnosti video vsebin (N=84).....	24
Slika 12: Grafikon vprašanja: Kaj pogrešate na spletni strani? (N=81).....	24
Slika 13: Statistični podatki na Google Analytics	25
Slika 14: Prikaz vira obiskovalcev spletne strani www.prvaberila.si	26
Slika 15: Obisk novih in obstoječih uporabnikov spletne strani www.prvaberila.si	27

ZAHVALA

»Vedno se zdi nemogoče, dokler ni narejeno.«

Nelson Mandela

Zahvalila bi se mentorici Lidiji Črnko za motivacijo in strokovno podporo pri pisanju naloge. Z njeno pomočjo ter s spodbudami domačih in moža sem dosegla končni izdelek, na katerega sem ponosna. Velika hvaležnost gre tudi zaposlenim in direktorju Knjižnice Velenje, ki so mi omogočili prvo zaposlitev.

1 UVOD

»Knjižnice so institucije, ki imajo večstoletno tradicijo in sodijo med najstarejše storitvene dejavnosti na področju kulture, izobraževanja in znanosti. Slovenska knjižnična dejavnost se je v preteklosti postopoma razvila v sistem, primerljiv s knjižničnimi sistemi drugih držav, ki je povezal vse vrste knjižnic v medsebojnem sodelovanju in poenotenih strokovnih standardih. Današnja knjižnična javna služba, organizacijsko povezana v knjižnično mrežo splošnih knjižnic in informacijsko podprta s koordiniranim in z vzajemnim bibliografskim sistemom COBISS, je odgovor državne kulturne politike in lokalnih kulturnih politik na potrebe knjižničnih uporabnikov, ki predstavljajo javni interes.« (Knjižnična dejavnost, 2018)

»Knjižnica Velenje je splošna knjižnica, ki opravlja javno službo na področju knjižnične dejavnosti za območje treh občin. Pretežno urbano okolje in (sub)regionalni center z nekaj tisoč dnevnimi migranti tako na delo kot v šolo predstavlja Mestna občina Velenje, kjer živi 73,3 % prebivalstva (32.848¹ prebivalcev), od tega 14 % mlajših od 15 let. Občina Šoštanj predstavlja 19,5 % (8.697 prebivalcev), od tega 15,1 % mlajših od 15 let in pretežno kmetijsko okolje Občine Šmartno ob Paki 7,1 % (3.212 prebivalcev), od tega 14 % mlajših od 15 let. Na celotnem območju živi več moških (50,9 %) kot žensk, verjetno zaradi prevladujoče gospodarske panoge v Šaleški dolini (premogovništvo in energetika).« (Črnko in Vrbič, 2017, str. 5)

»Knjižnica Velenje je bila od ustanovitve leta 1962 samostojna vse do oblikovanja Kulturnega centra Ivana Napotnika Velenje leta 1975. Kulturni center Ivana Napotnika je obsegal štiri organizacijske enote: Knjižnico, Prireditve, Muzej in Galerijo. 3. 2. 2004 je bil Kulturni center Ivana Napotnika Velenje reorganiziran v Javni zavod Knjižnica Velenje in Javni Zavod Muzej Velenje. Knjižnica Velenje, kot pravni naslednik Kulturnega centra Ivana Napotnika, je v organizacijskih enotah Knjižnica in Prireditve opravljala knjižnično in prireditveno dejavnost do 12. 3. 2008, ko je bila iz nje s spremembami in dopolnitvami Odloka o ustanovitvi izločena prireditvena dejavnost (ustanovitev Festivala Velenje). Z občinama Šoštanj in Šmartno ob Paki ima zavod sklenjeni pogodbi o izvajanju knjižnične dejavnosti na njunem področju. Splošna knjižnica je ustanova, namenjena vsem prebivalcem območja. Po zakonu o knjižničarstvu gre za javno službo, ki jo v osnovi organizirajo in financirajo občine, država pa jo podpira pri različnih projektih in nabavi knjižničnega gradiva. Knjižnica je namenjena vsem prebivalcem

¹ <https://stat.si/statweb>, statistični podatki na dan, 31. 12. 2017.

ne glede na njihovo starost, spol, izobrazbo, veroizpoved, nacionalno ali socialno pripadnost itd., predstavlja pa enega izmed stebrov lokalnega kulturnega, izobraževalnega in družabnega življenja, s splošno dostopnostjo do zbranega znanja in informacij pa vpliva tudi na gospodarski razvoj in socialno promocijo.« (Poročilo o delu 2017, 2018)

V Knjižnici Velenje je v okviru domoznanskega oddelka 21. septembra leta 2018 dobila svoj prostor stalna posebna knjižnična zbirka Zbirka prvih beril. Zbiratelj in kulturnik Marjan Marinšek je velik del svojega življenja preživel in delal v Velenju, zato je ta zbirka del domoznanske zbirke.

Pisna naloga za bibliotekarski izpit je sestavljena iz teoretičnega in praktičnega dela z aplikativnim projektom izdelave spletne strani. Knjižnica Velenje je splošna knjižnica, zato je v pisni nalogi poudarek na tej vrsti knjižnice.

V teoretičnem delu je s pomočjo različnih definicij zapisan kratek uvod poslanstva in vizije splošnih knjižnic ter o knjižnični zbirki in njeni izgradnji. V nadaljevanju je predstavljena definicija posebne knjižnične zbirke. Predstavljeni so tudi pregledi spletnih strani splošnih knjižnic, pri katerih smo bili pozorni na predstavitev posebnih knjižničnih zbirk oziroma na domoznanske zbirke. Predstavljen je primer posebne knjižnične zbirke Zbirke prvih beril v Knjižnici Velenje in postopek obdelave prvih beril.

V praktičnem delu naloge je predstavljena izdelava spletne strani www.prvaberila.si, ki je tudi temelj celotne pisne naloge, saj gre za primer spletne predstavitve posebne knjižnične zbirke. Spletna stran je postavljena s pomočjo odprtokodne programske opreme WordPress (v nadaljevanju WP). Ob fotografijah je predstavljen podrobnejši postopek izdelave spletne strani, še pred tem pa nekaj uvodnih besed, kaj je WP in pojasnila, zakaj smo se zanj odločili. Ker je med nalogami knjižnic v današnjem času vse bolj v ospredju tudi informacijsko izobraževanje, je tudi cilj izdelane spletne strani izobraževalni, vzgojni in funkcionalen.

Naloga za bibliotekarski izpit vsebuje tudi raziskovalni del, v katerem je predstavljena anketna raziskava, s pomočjo katere smo si želeli odgovoriti na naša raziskovalna vprašanja, in sicer: ali obiskovalci razstave Zbirke prvih beril uporabljajo namensko spletno stran razstave, katere

strani na spletni strani www.prvaberila.si so si obiskovalci razstave Zbirke prvih beril ogledali in ali katere informacije na namenski spletni strani razstave pogrešajo.

Pri raziskavi nas je zanimal tudi obisk uporabnikov izdelane spletne strani. Za pridobitev teh podatkov smo si pomagali s podpornim raziskovalnim orodjem Google Analytics.

Rezultati in zaključki raziskave so predstavljeni v zadnjih dveh poglavjih naloge.

2 KNJIŽNIČNA ZBIRKA IN IZGRADNJA KNJIŽNIČNE ZBIRKE

»Sodobna, k uporabniku usmerjena splošna knjižnica je oblikovana kot prostor navdiha (branje, razmišljanje, različni mediji, lastna ustvarjalnost, igra), kot prostor učenja (neformalno izobraževanje, priložnostno učenje, samostojno učenje, svetovanje, pomoč, informiranje o možnosti dostopa do znanja) ter, kot prostor srečevanj in druženj (javne debate, predavanja, diskusije, delavnice, razstave, koncerti).« (Slovenske splošne knjižnice za prihodnost, 2012, str. 16)

Knjižnice opravljajo svojo dejavnost skladno s potrebami okolja, in sicer tako, da zbirajo, obdelujejo, hranijo in predstavljajo knjižnično gradivo, informacijske vire in informacije ter omogočajo dostop do njih in njihovo uporabo. »Knjižnice organizirajo različne prireditve, dejavnosti in uporabniške storitve za različne ciljne skupine. Cilj kulturne politike in uresničevanja javnega interesa na tem področju je, da postaja dejavnost knjižnic vse bolj profesionalizirana, vzajemna, koordinirana in informatizirana. Namen in naloge splošnih knjižnic so tudi obveščanje in promocija, da bi se izboljšali informacijska pismenost in bralna kultura uporabnikov.« (Knjižnična dejavnost, 2018)

Knjižnična zbirka je pomemben element vsake knjižnice. Slavica Rampih (2010) je zapisala, da je »bistvo in bit poslovanja splošne knjižnice njena knjižnična zbirka. Splošne knjižnice so javni zavodi, ki s svojim delom in prisotnostjo v družbi aktivno delujejo v korist posameznika in družbe v celoti. Njihov namen je trajno zagotavljanje storitev in dobrin, ki prispevajo k uspešnemu delovanju družbe v celoti in osebnostnemu razvoju posameznika« (str. 9).

Ker ne obstaja pravilo glede pravega načina za izbor knjižničnega gradiva, si moramo knjižničarji sami prizadevati, da oblikujemo takšno knjižnično zbirko, ki bo vsem prebivalcem zagotavljala enak dostop do knjižničnega gradiva (Rampih, 2010, str. 84).

Knjižnica ima oblikovano politiko upravljanja knjižnične zbirke glede na potrebe prebivalcev lokalne skupnosti in dostopne vire informacij. Knjižnična zbirka vsebuje različne vrste gradiva, namenjena je vsem starostnim obdobjem, proaktivno se odziva na potrebe in interese v lokalni skupnosti ter odraža raznolikost lokalne skupnosti (jezikovno, kulturno itn.). Knjižnično gradivo uravnoteženo predstavlja različna vrednostna stališča in poglede na svet. Izbor gradiva je strokovna odločitev, ki temelji na ustreznih virih, presoji, znanju in izkušnjah.

Izgradnja knjižnične zbirke je dolgoročen proces, saj »knjižnica gradiva ne pridobiva le za trenutne potrebe, temveč skuša zgraditi zbirke, ki dolgoročno ustrezajo namenu knjižnice. Izgradnja knjižničnih zbirk je temeljna naloga knjižnic, saj so ustrezne zbirke predpogoj za uresničevanje njihovega poslanstva.« (Kodrič-Dačić, 2007, str. 90)

»Knjižnična zbirka je uveljavljena kot osnovno sredstvo, s katerim knjižnica izvaja svoj program za uresničevanje splošno sprejetega poslanstva. Raznoliki nosilci informacij so osnovni dejavnik knjižnice, ki kot knjižnično gradivo omogoča uresničevati njeno poslanstvo.« (Novljan, 2011, str. 13)

»Splošna knjižnica služi vsem prebivalcem, lahko zadovoljuje specifične potrebe družbenih skupin, kot so otroci, pripadniki vojske, bolniki v bolnišnici, zaporniki, zaposleni v organizacijah. Svoje storitve opravlja brezplačno ali za simbolično nadomestilo. Njen namen je zadovoljevanje informacijskih, kulturnih, izobraževalnih in razvedrilnih potreb prebivalcev lokalne skupnosti.« (BibSist Online, 2017)

2.1 PREGLED PODOBNIH RAZISKAV

Prvi prispevek je iz leta 2002 z naslovom Spletne strani slovenskih splošnih knjižnic, avtorice Silve Novljan.

Silva Novljan (2002) je v svojem prispevku zapisala, da: »knjižnica sledi uporabnikovim potrebam, celo več: spodbuja njihovo rast in razvoj, pri čemer naj bi bila v spodbujanju potreb vgrajena tudi možnost njihove uresnitve. Imamo računalnike, imamo internet in možnost, da knjižnice svojim uporabnikom ponudijo nove storitve ali stare na nov način« (str. 46).

Namen raziskave je bil vrednotenje spletnih strani splošnih knjižnic. »Rezultati raziskave odkrivajo prizadevanje knjižnic po posodobitvi delovanja, pri čemer je poudarek na predstavljanju klasične knjižnice in njene dejavnosti, manjši delež pa je namenjen razširitvi ponudbe vsebin z dostopnostjo elektronskih virov.« (Novljan, 2002, str. 45)

Drugi prispevek je iz leta 2013 z naslovom Iskanje knjižnične javne službe na spletu: oris knjižnične digitalne pokrajine, avtorja Zorana Krstulovića. »Pomembna ugotovitev je, da se je knjižnična javna služba na spletu razvijala in se še razvija z razvojnimi in aplikativnimi projekti, ki so sicer pomembni za vzpostavitev posameznih dejavnosti, ki sicer ne zagotavljajo dolgoročnega in stabilnega delovanja ustvarjenih spletnih storitev« (str. 289).

Krstulović (2013) je zapisal, da je »ob načrtovanem prenosu dejavnosti v spletno okolje knjižnica pridobila status pomembnega dejavnika razvoja informacijske družbe: postala je ponudnica spletnega dostopa do slovenske intelektualne ustvarjalnosti. Tako med drugim prispeva k večji prisotnosti slovenske kulture in jezika na svetovnem spletu« (str. 298).

2.2 SPLETNA PREDSTAVITEV POSEBNIH KNJIŽNIČNIH ZBIRK

Posebna knjižnična zbirka je definirana kot »zbirka knjižničnega gradiva, zbrana v knjižnici, ki ima sicer vsebinsko širši spekter gradiva. Gradivo posebne zbirke obravnava posebno temo (lokalno zgodovino, znamenitosti, osebnosti itd.) ali pa je zbrano na osnovi formalnih značilnosti (slikovno, kartografsko, rokopisno gradivo). Posebna zbirka mora biti jasno opredeljena v nabavni politiki knjižnice, publikacije, ki so uvrščene vanjo, pa naj bodo posebej označene.« (Bibsist online, 2017)

»Zagotavljanje spletne dostopnosti do vsebin s področja kulture in znanosti je danes nepogrešljiva dejavnost knjižnic, nujna in obvezna sestavina ponudbe njihovim uporabnikom. Računalniška obdelava analognih vsebin – digitalizacija – in ustvarjanje podatkov na druge načine povečuje kvantiteto podatkov, ki so uporabnikom na voljo, širi tudi možnost uporabe le-teh ter omogoča ustvarjanje novega znanja. Slovenske knjižnice uspešno sledijo tehnološkim spremembam že od konca osemdesetih let prejšnjega stoletja.« (Krstulović, 2013, str. 290)

Po statističnih podatkih o knjižnicah Centra za razvoj knjižnic je v Sloveniji 58² splošnih knjižnic, ki delujejo na območju 212³ slovenskih občin. Na spletni strani Združenja splošnih knjižnic je seznam 60⁴ spletnih strani splošnih knjižnic v Sloveniji, med njimi sta tudi Slovenska študijska knjižnica v Celovcu in Narodna in študijska knjižnica v Trstu.

Knjižnične spletne strani so živi in stalno rastoči organizmi. Neurejena, neažurna ali celo nedelujoča spletna stran je z vidika uporabnika knjižnice nesprejemljiva. Naloga knjižnic ni samo zagotavljanje verodostojnih virov informacij, ampak tudi usposabljanje za samostojno iskanje in odgovornost rabe informacij. Zato je potrebno, da knjižnice tudi informacijsko opismenjujejo in da tudi preko svojih spletnih strani ponudijo dovolj informacij, ki bodo uporabniku prišle prav ter zadovoljile njegove potrebe.

»Sodobni iskalci informacij so vedno bolj samostojni, vedno več informacij lahko poiščejo brez pomoči knjižničarjev, delujejo avtonomno, njihovo iskalno okolje je svetovni splet in glavno iskalno orodje Google.« (Slovenske splošne knjižnice za prihodnost, 2012, str. 15)

Bibliotekarski terminološki slovar navaja, da je: »posebna knjižnična zbirka po določenih kriterijih zbran in oddeljen del knjižničnega fonda, npr. kartografska, rokopisna, domoznanska zbirka.« (Kanič idr., 2011, str. 245) Domoznanska zbirka velja za posebno knjižnično zbirko in kot spletna predstavitev posebnih knjižničnih zbirk je pri splošnih knjižnicah najpogosteje predstavljena prav Domoznanska zbirka vsake knjižnice. Za namene izdelave spletne strani www.prvaberila.si smo pregledali spletne strani splošnih knjižnic in bili pozorni na predstavitev posebne knjižnične zbirke ali domoznanske zbirke.

Za ocenjevanje kakovosti spletnih strani⁵ obstaja veliko metod in posameznih kazalcev. Eden izmed kazalcev za ocenjevanje spletnih strani so informacije⁶, predstavljene na spletni strani. Na podlagi tega menimo, da so spletne strani slovenskih splošnih knjižnic pregledne, saj smo preko navigacijske vrstice lahko hitro našli želene informacije o posebnih ali domoznanskih zbirkah.

² <https://cezar.nuk.uni-lj.si/statistika/index.php>, podatki na dan 31. 12. 2017.

³ <https://www.stat.si/statweb>, statistični podatki na dan 31. 12. 2017.

⁴ <http://zdruzenje-knjiznic.si/>, podatek na dan 8. 11. 2018.

⁵ Več na <https://torquemag.io/2018/07/web-design-tips>.

⁶ Več na http://www.csuchico.edu/lins/handouts/eval_websites.pdf.

Izpostavili bi Knjižnico Brežice in Koroško osrednjo knjižnico dr. Franca Sušnika, ker njuni spletni strani prikazujeta domoznansko zbirko s 3D pogledom.

Največkrat imajo splošne knjižnice na svoji spletni strani že v navigacijski vrstici navedeno Domoznansko zbirko, v nekaterih primerih Posebno knjižnično zbirko. Nekaterne spletne strani splošnih knjižnic imajo domoznansko ali posebno knjižnično zbirko predstavljeno kot strokovni oddelek, kot ostale dejavnosti knjižnice, kot storitev, samo oddelek ali vsebujejo podatke o posebnih zbirkah kar v svojih dokumentih, pravilnikih, aktih, letnih načrtih nakupa gradiva ter v svojem programu dela.

Domoznanske in posebne zbirke so na spletnih straneh splošnih knjižnic predstavljene preko fotografij, brošur, zloženk, razglednic ali 3D pogleda spominskih sob.

Kot zanimivost bi pri posebnih zbirkah predstavljениh na spletu izpostavili Narodno in univerzitetno knjižnico, v kateri deluje šest posebnih zbirk: Zbirka rokopisov, redkih in starih tiskov, Glasbena zbirka, Kartografska in slikovna zbirka, Zbirka drobnega tiska in sive literature, Zbirka serijskih publikacij ter Zbirka tiskov Slovencev zunaj RS.

Vsaka izmed navedenih zbirk je predstavljena na svoji strani z osnovnimi informacijami, ki so za uporabnika pomembne.

Med spletnimi stranmi splošnih knjižnic bi izpostavili Mestno knjižnico Ljubljana, katera ima na svoji spletni strani predstavljenih kar 13 posebnih zbirk: Goethejev kotiček, Miniaturene knjige, Platoteka – poslušanje gramofonskih plošč, Spominska zbirka dr. Kristine Brenkove, Knjižna zbirka Okno Kitajske, Planinski kotiček, Zdravstveni kotiček, Hiša svetov, Kinološka zbirka, Sodobne scenske umetnosti, Samostojni popotnik, Igroteka in Zbirka Zveze borcev. Posebne zbirke so predstavljene v besedi in sliki.

Krstulović (2013) navaja: »Knjižnice ustvarjajo digitalne vsebine praviloma na tri načine: z digitalizacijo fizičnega gradiva, ki ga hranijo v svojih zbirkah, z nakupi licenčnih podatkovnih zbirk, kar zagotovi spletni dostop do elektronskih knjig in revij (praviloma »digitalno rojenih« in večinoma tujih založb); z zajemom spleta; z drugimi oblikami zbiranja obveznega izvoda elektronskih publikacij« (str. 304).

Pri tem bi izpostavili še dve spletni predstavitvi zbirk, in sicer Digitalno knjižnico Slovenije - dLib.si⁷, ki zagotavlja dostop do raznovrstnih digitalnih vsebin s področja znanosti, umetnosti in kulture ter spletni portal Kamra⁸, ki v svoji navigacijski vrstici vsebuje Digitalne zbirke.

Angleški izraz za *posebne knjižnične zbirke* je *Library special collections*. »Pod tem geslom najdemo splošna dela o metodah oblikovanja, obdelave in hranjenja posebnih knjižničnih zbirk ne glede na vrsto knjižnic.« (SGC - Splošni geslovnik COBISS.SI, 2018)

2.3 ZBIRKA PRVIH BERIL V KNJIŽNICI VELENJE

Že Manifest o splošnih knjižnicah (1995) navaja: »Splošna knjižnica, dejanska vrata lokalne skupnosti do znanja, zagotavlja osnovno podstavo učenja od mladosti do starosti, samostojnega sprejemanja odločitev in kulturnega razvoja posameznika in socialnih skupin.«

In prav ta Zbirka prvih beril v Knjižnici Velenje prikazuje prve otrokove korake v svet pisne kulture po celem svetu ter predstavlja neprecenljivo vrednost za ohranjanje lastne identitete lokalne skupnosti. V Knjižnici Velenje se trudimo z razvijanjem bralne kulture in informacijske pismenosti že pri najmlajših in njihovih starših. Proces podpiramo z igralnimi in pravljničnimi urami ter delavnicami⁹.

Knjižnica Velenje je konec leta 2016 s finančno podporo Mestne občine Velenje od svojcev odkupila Zbirko prvih beril zbiratelja Marjana Marinška. Gre za posebno knjižnično zbirko, v kateri je 1.522 enot v več kot stotih svetovnih jezikih z vseh celin. Zbirka prvih beril je dragocena in poučna zbirka, saj omogoča spoznavanje različnih kultur, poleg tega je tudi izjemno atraktivna.

Kot najprimernejša lokacija za predstavitev zbirke je bila izbrana knjižnica v središču mesta Velenje, saj je že desetletje njen slogan »Svetišče knjige in informacijsko središče«. Vse knjige imajo svoj prazачetek v abecedi, abecedniku, prvem berilu. Prav tako pa so knjižnice tudi sestavni del vzgojno-izobraževalnega procesa.

⁷ Več na <https://www.dlib.si>.

⁸ Več na <https://www.kamra.si/digitalne-zbirke.html>.

⁹ Več na <http://www.knjiznica-velenje.si/4845>.

2.3.1 Obdelava Zbirke prvih beril

Gradivo posebne knjižnične zbirke Zbirke prvih beril je strokovno obdelano. Kljub temu, da gradivo ne bo za izposajo, temveč samo na ogled v Knjižnici Velenje, je inventarizirano, klasificirano in vsebinsko obdelano. Vse gradivo, ki ga hranimo v posebni zbirki, je inventarizirano, kar pomeni, da je opremljeno s podatki o načinu in času dobave, inventarno številko ter žigom o lastništvu.

Ekipa šestih katalogizatorjev si je 1.522 prvih beril enakomerno razdelila. Vsak posameznik je dobil približno enako število prvih beril iz različnih delov sveta. Dogovorili so se za skupno lokacijo postavitve gradiva (interno oznako ZPBC in UDK za prosti pristop 37), preostali del katalogizacije je opravil vsak posamezni katalogizator. Pri sami obdelavi so katalogizatorji naleteli na kar nekaj težav pri razumevanju jezika ter z iskanjem manjkajočih podatkov. Velike težave jim je delala transliteracija oziroma prečrkovanje, saj je bilo potrebno razvozlati različne pisave, najti natančne naslove in ostale podatke za posamezna gradiva. Prva berila v zbirki so napisana v 164 jezikih. Med njimi so jeziki in pisave iz oddaljenih delov sveta in držav, ki so nam tuji. Še dodatno pa je bilo delo oteženo zaredi narečij, ki se pojavljajo znotraj enega jezika.

2.3.2 Postavitev Zbirke prvih beril

Osrednji predmet Zbirke prvih beril je knjiga, prvo berilo. Bibliotekarski terminološki slovar opredeljuje prvo berilo kot »učbenik za začetni pouk branja in pisanja, njegova sinonima sta abecednik in prva čitanka.« (Kanič idr., 2011, str. 267)

Postavitev gradiva v razstaviščnem prostoru je urejena sistematično, in sicer smo se odločili za geografsko razporeditev. Ogled v steklenem kompleksu je krožen. Če pričnemo ogled s slovenskimi berili, so v ospredju izpostavljena prva berila družine Marinšek. Nato v smeri urinega kazalca sledijo prva berila iz bivše Jugoslavije, Sovjetske zveze, Evropskih dežel. Geografski del se zaključi še z ostalimi celinami: Afriko, Azijo, Ameriko in Avstralijo.

Poseben element v razstaviščnem prostoru so steklena tla, pod katerimi so tudi razstavljena prva berila. Zbirko še dodatno popestrijo in obogatijo zgodovinski šolski predmeti, ki so bili prav tako v lasti Marjana Marinška.

2.4 PROMOCIJA

»Promocijska dejavnost pridobiva v zadnjem času na vseh področjih na pomenu in veljavi. Tudi na področju knjižničarstva je postala eden ključnih elementov uspešnega delovanja. Vsak knjižničar bi zato moral poznati in obvladati določene promocijske »prijeme«, da bi svojo knjižnico javnosti lažje, predvsem pa uspešneje predstavil. Osnova bibliotekarskega dela je še vedno predvsem delo z ljudmi. Uporabnike pa se lahko v knjižnico povabi tudi z različnimi promocijskimi dejavnostmi in aktivnostmi.« (Nagode, 2003, str. 132)

Knjižnice vse bolj postajajo dinamična informacijska središča, saj se spreminjajo, so žive, rastejo in se razvijajo s časom. Ljudje jih obiskujejo tudi v svojem prostem času. Vendar je potrebno uporabnikom povedati, kaj vse jim knjižnica lahko nudi. Prav tako je uporabnike potrebno informirati o novostih.

Andreja Nagode (2003) v svojem prispevku zapisala: »Promocija je tisti element marketinga, ki knjižnico predstavlja širši javnosti in jo informira o tem, zakaj neka knjižnica sploh obstaja ter kaj in kako prispeva v družbeno okolje. Marketing je dejavnost, s katero neposredno tržimo knjižnične storitve in pridobivamo sredstva za knjižnične dejavnosti« (str. 136). V nadaljevanju je še zapisala, da so: »promocija tudi zaposleni v knjižnici, še posebej knjižničarji in informatorji ter njihov odnos do dela in uporabnikov« (str. 140).

Kot izhodišče za poznavanje in priznavanje splošnih knjižnic ter vseh njihovih storitev kot pomembnih dejavnikov v družbi, velja tudi promocija splošnih knjižnic. V dokumentu z naslovom Strategija razvoja splošnih knjižnic Slovenije 2013 2020 je zapisano, da bi bilo potrebno vključiti različne promocijske aktivnosti že v strateške dokumente knjižnic (Slovenske splošne knjižnice za prihodnost, 2012).

Ob osnovnih nalogah, kot je zbiranje, urejanje in izposoja gradiva, imamo v vseh enotah velenjske knjižnice še celo vrsto dogodkov, ki so povezani s knjigo in bralno kulturo. Knjižnica Velenje se navzven promovira na različne načine. Zbirka prvih beril bo imela prav gotovo v prihodnosti pomembno vlogo pri promociji Knjižnice Velenje.

Za samo zbirko pa smo se odločili, da jo bomo promovirali preko postavljene spletne strani, prepoznavnega logotipa, z zloženko, v ta namen izdelanimi darili in s sodelovanjem z drugimi

ustanovami, ki v mestu Velenje ponujajo razvedrilo in učenje, na primer s Pikinim festivalom, velenjskih gradom, vzorčnim mestom. Pravzaprav si želimo, da svetišče knjige postane del turistične ponudbe mesta Velenja.

V Knjižnici Velenje smo se odločili oblikovati dva logotipa (slika 1), ki bosta dovolj prepoznavna in bosta spominjala na zbirko. Oba logotipa sta tako v barvni kot črno-beli različici. Logotip je grafični element spletne strani.

Slika 1: Logotip Zbirke prvih beril

Po izdelani spletni strani smo se odločili izdelati tudi zgibanko. Zgibanka je grafično oblikovana preko spletnega orodja za oblikovanje Canva. Aplikacija vsebuje številne v naprej pripravljene predloge in motive, ki jih je lahko sestaviti v atraktiven dizajn.

Še zadnja promocija pa so različni izdelki, ki sovpadajo z zbirko: broške, magneti, lončki, barvice, lesene tablice, zvezki, krede, lesene peresnice. Na promocijske izdelke smo dali odtisniti logotip zbirke.

3 SPLETNA PREDSTAVITEV ZBIRKE PRVIH BERIL

Dandanes so spletne strani skorajda nepogrešljive, saj je splet prvo mesto, kjer bomo uporabniki iskali informacije. Da bi bila naša spletna stran prepričljiva in sodobna, smo bili pri sami izdelavi pozorni na preprosto dodajanje in urejanje vsebin, kvalitetne fotografije, preprosto uporabo same spletne strani ter dobro vidne kontaktne podatke.

»Iskanje na spletu je enostavno in učinkovito – poteka lahko kjerkoli in kadarkoli, rezultati so takojšnji. Na spletu uporabniki prestopajo meje med delom, študijem in zabavo in so del virtualne skupnosti, s katero neprestano komunicirajo, soustvarjajo skupne vsebine in svoje lastno virtualno okolje.« (Slovenske splošne knjižnice za prihodnost, 2012, str. 15)

Spletne strani lahko hitro postanejo prevelike in povzročijo preobremenjenost pri urejanju vsebin. Brez dobrega sistema za urejanje vsebin se lahko zgodi, da je vsebine zaradi prevelikega števila datotek težko urediti. Pri tem nam lahko pomaga WP, saj lahko brez programiranja postavimo WP spletno stran, ki natančno ustreza našim potrebam.

3.1 WORDPRESS

WordPress je odprtokodna programska oprema, katero lahko uporabimo za izdelavo spletne strani, bloga ali aplikacije. Sami začetki segajo v leto 2003, ko sta prijatelja Mike Little in Matt Mullenweg ustvarila program b2/cafeolog in WP je njegov uradni naslednik. Program je preveden v 60 jezikov, med njimi tudi v slovenščino.

Danes je WP zgrajen v naslednjih jezikih: programskem jeziku PHP (Hypertext Preprocessor, izvorno Personal Home Page Tools), poizvedovalnem jeziku SQL (Structured Query Language), označevalnem jeziku HTML (Hyper Text Markup Language) in stilskem jeziku CSS (Cascading Style Sheets).

WP je licenciran pod GPLv2¹⁰. Splošno dovoljenje GPL (General Public License) je zelo uporabljena licenca za prosto programiranje. Značilnost te licence je, da dovoljuje prosto urejanje in razmnoževanje kode. WP je tudi izbirna platforma za več kot 32 % vseh spletnih strani v spletu (Wordpress.org Slovenija, 2018).

Starost WP-a je petnajst let, kar na časovnici spletnih novosti predstavlja že skoraj pravadnino. Toda v primeru WP-a ta starost ne pomeni zastarelosti, saj se še vedno razvija in ima aktivno uporabniško skupnost.

Sistemi za urejanje vsebin omogočajo ločevanje vsebine in predstavitev spletne strani. WP poskrbi za to, da lahko urejamo vsako posamezno stran posebej. Po straneh lahko iščemo in jih z lahkoto optimiziramo za različna orodja za različne spletne iskalnike, kot so na primer Google, Bing, DuckDuckGo idr.

WP je danes že zelo razširjeno orodje za izdelavo dinamičnih spletnih strani. Platforma je uporabnikom prijazna ter omogoča zelo enostavno upravljanje z vsebinami, saj ima že pripravljene številne oblikovne predloge, ki so plod zelo širokega nabora odličnih oblikovalcev in programerjev celega sveta. Administracija WP-a je v celoti lokalizirana v slovenski jezik. WP je sam po sebi le ogrodje s funkcionalnostmi za izdelavo spletne strani. Če želimo, si ga

¹⁰ Pridobljeni podatek na dan, 29. 10. 2018 s spletne strani: <https://codex.wordpress.org/License>.

lahko razširimo z ogromno dodatki, ki so zapakirane v različne pakete; tem paketom pravimo vtičniki.

3.2 POSTOPEK IZDELAVE SPLETNE STRANI

Pred začetkom postavitve spletne strani si je potrebno priskrbeti domeno in gostovanje. Odločili smo se za enega izmed slovenskih ponudnikov. Prav tako smo se odločili za nacionalno domeno s končnico SI.

»Domena je del spletnega naslova. Ta je unikaten naslov, preko katerega dostopamo na določeno spletno stran. Ime je sestavljeno iz domene in končnice. Gostovanje spletne strani (ang. Web hosting) pomeni, da najamemo oziroma zakupimo spletni »prostor«, kjer bodo shranjene vsebine (besedilo, slike ...), ki jih bomo objavili na svoji spletni strani.« (Seliškar Otrin, 2017)

Za to orodje smo se odločilo predvsem zaradi prednosti, ki nam jih ponuja WP. To sta predvsem preprosto urejanje spletnih vsebin in preprosta uporaba.

Preden smo se povsem lotili izdelave, smo naredili osnutek, se pogovorili o namenu oziroma cilju spletne strani, kdo je naša ciljna skupina, ki bo obiskovala spletno stran ter kakšno strukturo predstavitev želimo. Izdelan je bil slikovit pregled glavnih naslovov strani ter podstrani, uporabili smo hierarhično strukturo.

Namen spletne strani je predvsem predstavitev Zbirke prvih beril, ki bo delovala kot povabilo na ogled razstave v Knjižnici Velenje, hkrati pa jo lahko v samem razstaviščnem prostoru uporabimo v informativne namene.

Kot obiskovalce spletne strani pričakujemo starostno širok razpon obiskovalcev, od najmlajših do najstarejših. Zato je potrebno, da spletna stran ponudi dovolj informacij tako v besedi kot sliki.

Ena izmed pomembnih začetnih stvari pri gradnji WP spletne strani je izbira teme. Tema je vizualna upodobitev osnovne postavitve in načrtovanja izgleda strani. Za našo spletno stran smo izbrali temo Hestia. Pred izbiro teme je potrebno jasno določiti namen spletne strani, ali bo njen namen postaviti blog stran, predstavitev podjetja, forum, spletno trgovino ali morda kaj drugega. Izbira je pomembna zato, ker ima vsaka spletna stran svoje lastnosti in zahteve. Pri predstavitvi podjetja na primer je potrebna čisto drugačna grafična predloga kot pri spletni

trgovini, ki vsebuje produkte in prodajo izdelkov. Pred izbiro spletne strani je sicer tudi možno preveriti, kako odzivna je posamezna tema.

Izbrana tema Hestia je preprosta za namestitev in ima dobro interakcijo z uporabnikom. Ponuja nam odzivno postavitve, kar nam je pri končani spletni strani prišlo zelo prav, ker je spletna stran www.prvaberila.si pregledna tako na večjem kot manjšem zaslonu (npr. mobilni telefon, tablica, namizni računalnik). Tema Hestia vsebuje tudi nekatere standardne funkcionalnosti, kot je na primer dovoljenje za uporabo piškotkov na spletni strani.

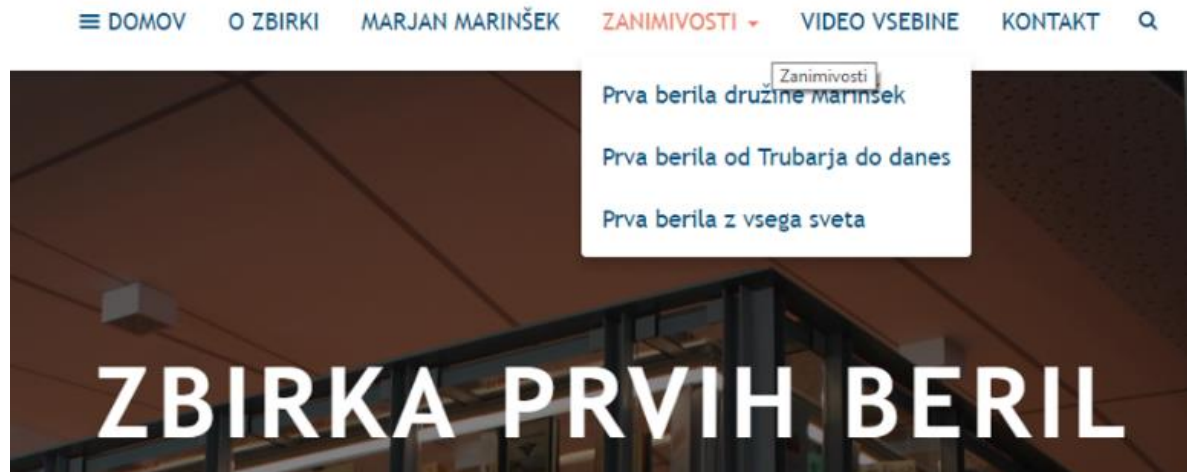
Po potrjeni izbrani temi se je začelo delo z dodajanjem vtičnikov. Vtičniki so orodja, ki delujejo z WP-om, njihov namen pa je razširiti funkcionalnost spletne strani, saj bi bilo brez njih urejanje veliko težje. Izdelovalec mora vedeti, kaj točno si na svoji spletni strani želi imeti, nato pa sledi iskanje, dokler ne najdeš vtičnika za izvedbo svoje želje. V največjo pomoč nam je bil vtičnik »Elementor«. Gre za novejši vtičnik, s katerim imaš zelo veliko možnosti pri sami ureditvi strani; npr. razdelitev strani na število stolpcev, dodajanje besedila, ikon ali video vsebin idr.

O vtičnikih je na svetovnem spletu napisanega zelo veliko, v veliko pomoč so nam lahko video vodiči, ki so objavljeni na YouTube in so bili aktualni tudi za našo spletno stran, npr. Hestia WordPress Theme Tutorial: Setup & Customize (Step-by-Step)¹¹, How To Make A Wordpress Website | Elementor¹² idr.

Omeniti bi veljalo dva vtičnika. Prvi je Google Analytics, s pomočjo katerega bomo lahko pregledovali statistiko ter obisk spletne strani in drugi vtičnik Yoast SEO, katerega glavna lastnost je optimizacija spletne strani in posledično boljša uvrstitev v iskalnikih. To orodje na podlagi vsebine samodejno definira specifične meta oznake, URL naslove in dodatne opise.

¹¹ YouTube: Hestia WordPress Theme Tutorial: Setup & Customize (Step-by-Step), pridobljeno 25. 10. 2018 s spletne strani <https://www.youtube.com/watch?v=bpom4SSyo-8&t=1691s>.

¹² YouTube: How To Make A Wordpress Website | Elementor, pridobljeno 25. 10. 2018 s spletne strani <https://www.youtube.com/watch?v=NUII09hn0Bo&t=263s>.

Slika 2: Razdelitev strani in podstrani na spletni strani www.prvaberila.si

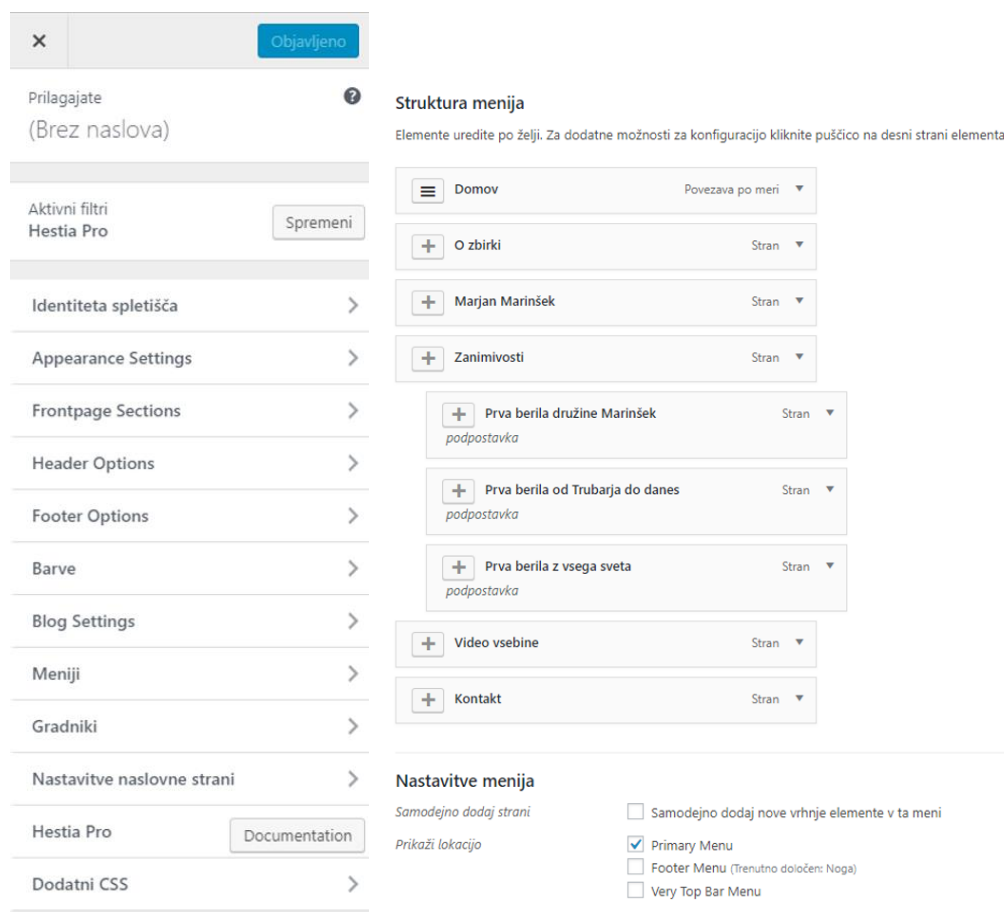
Po dodanih vtičnikih je v nadzorni plošči prišla na vrsto struktura menija oziroma navigacijske vrstice (slika 2), v katerega smo dodali zelene strani in podstrani:

- strani so: Domov, Marjan Marinšek, Zanimivosti, Video vsebine, Kontakt;
- podstrani so: Prva berila družine Marinšek, Prva berila od Trubarja do danes, Prva berila z vsega sveta.

Nato je bilo potrebno določiti, katera bo glavna stran, vrstni red strani v vrstici meni ter kje bo postavljena navigacijska vrstica; v glavi, nogi ali ob strani.

V nadzorni plošči pod »videz« in nato »prilagodi« imamo možnosti za prilagoditev izbrane teme našim zahtevam. Na tem mestu smo naše spletišče še bolj prilagodili, nastavili smo tudi ikono spletišča, izbrali vrsto pisave, določili barve, uredili glavo ter nogo strani ipd.

V tem delu je fleksibilnost izbrane teme še posebej pomembna. Pri izbrani temi smo imeli dostop do nastavitev, tako za glavo kot nogo, saj vse teme oziroma grafične predloge tega ne dopuščajo.

Slika 3: Prilagoditev teme (desno) in struktura menija (levo)

Sledilo je urejanje vsake strani in podstrani posebej s pomočjo vtičnika »Elementor« (slika 4). Za vsako stran posebej smo se posvetovali in dogovorili, kaj bi bilo dovolj dobro izpostaviti ter na kakšen način. Vsako stran je bilo potrebno posebej urediti, določiti postavitev, višino in širino ter dodati ustrezne elemente, ki so bili pomembni za prikaz tako slikovnih kot tekstovnih informacij.

Vsaka stran in podstran vsebuje tri glavne elemente, ki jo sestavljajo: glava, telo in noga strani. Največkrat sta glava in noga, med tem ko brskamo po strani, skozi celotno spletno stran enaki in se ne spreminjata. V teh dveh elementih so podane informacije, ki so nam ves čas na voljo, npr. v glavi je vrstica z menijem, tako se lahko kadarkoli odločimo obiskati drugo stran na spletni strani, v nogi pa so informacije glede avtorstva in avtorskih pravic. Telo spletne strani se spreminja glede na določen URL naslov in vrsto informacij, ki so za uporabnika potrebne.

Slika 4: Prikaz vtičnika Elementor na levi strani

Na koncu smo na spletno stran dodali še fotografije, ki vsekakor barvno popestrijo stran. Na spletni strani je uporabljen sicer manjši spekter barv, bela podlaga z dodanim besedilo v temno modri barvi, ter odtenka modre in rdeče barve, ki sta uporabljena tudi pri logotipu.

Spletna stran poleg besedila in fotografij vsebuje tudi povezave na druga spletna mesta ter video vsebine, ki so bile pripravljene s pomočjo PowerPoint projekcije. V PowerPoint predstavitev smo dodali želeno gradivo, določili smo časovni razmik in animacijo med posameznimi stranmi ter datoteke shranili kot video MPEG-4. V ta namen smo sami izdelali štiri promocijske videoe. Nato smo videoe naložili na YouTube ter jih dodali na spletno stran pod »Video vsebine«.

Spletna stran www.prvaberila.si vsebuje tudi kontaktne podatke. Ti so pomembni predvsem za to, da nas lahko večje skupine obiskovalcev kontaktirajo in si rezervirajo svoj termin za ogled ter morebitno vodenje po razstavi.

Urejena je bila povezava med spletno stranjo Knjižnice Velenje ter spletno stranjo Zbirke prvih beril, tako da lahko uporabnik obišče eno ali drugo stran in ga bo ta privedla do druge.

Preden je bila spletna stran objavljena, je bilo potrebno izvesti še testiranje. Testiranje smo izvedli na različnih spletnih brskalnikih, za katere smo vedeli, da jih zaposleni v Knjižnici Velenje uporabljajo: Google Chrome, Internet Explorer, Mozilla Firefox. Izgled spletne strani smo testirali tudi na mobilnih telefonih z operacijskim sistemom Android in Windows Phone.

Na spletnem brskalniku Internet Explorer so se pokazale manjše napake, katere smo seveda odpravili.

Brskalnik	Uporabniki	% Uporabniki
1. Chrome	80	68,97 %
2. Internet Explorer	17	14,66 %
3. Safari	7	6,03 %
4. Android Webview	4	3,45 %
5. Firefox	4	3,45 %

Slika 5: Prikaz prvih petih brskalnikov

Na sliki 5 so prikazani prvi peti brskalniki na dan, 30. 10. 2018, iz katerih uporabniki dostopajo na spletno stran www.prvaberila.si.

Za namene testiranja je bila spletna stran predstavljena tudi vsem zaposlenim v Knjižnici Velenje, saj ima izdelana spletna stran www.prvaberila.si dva namena, in sicer kot povabilo na ogled zbirke ter kot pripomoček pri ogledu razstave tako za zaposlene Knjižnice Velenje kot tudi vsakega posameznika, ki si želi ogledati posebno knjižnično zbirko prvih beril.

Na sliki 6 je vidna vstopna stran spletne strani www.prvaberila.si. Vstopna stran je pomembna zaradi prvega vtisa, ki ga dobi obiskovalec, ko obiše spletno stran. Ker so prve sekunde po prihodu obiskovalca na spletno stran pomembne, mora biti spletna stran oblikovana in zasnovana tako, da daje uporabniku razlog, da na njej ostane.

Slika 6: Izgled vstopne strani www.prvaberila.si

Pri snovanju spletne strani smo imeli v mislih enostavnost. Spletna stran mora imeti oblikovno konsistenco¹³, ki jo sestavlja poenotena uporaba barv, grafičnih in vsebinskih elementov.

Čeprav ima izdelana spletna stran hierarhično strukturo, smo se trudili, da je navigacijska vrstica čimbolj preprosta, da lahko uporabnik z enim klikom doseže informacije, katere ga zanimajo. Stran Zanimivosti je razdeljena na tri podstrani, na katerih pa je več zapisanih informacij, in sicer so opisana prva berila družine Marinšek, prva berila od Trubarja do danes ter prva berila z vsega sveta.

Po spletni strani www.prvaberila.si se lahko išče tudi s ključnimi besedami, to iskanje nam je omogočeno s klikom na ikono v obliki lupe, ki se nahaja na desni strani navigacijske vrstice.

¹³ Več na

<http://mitiq.mit.edu/iciq/documents/iq%20conference%202004/papers/websitequalityassessmentcriteria.pdf>.

4 RAZISKAVA

4.1 RAZISKOVALNI PROBLEM

Kot orodje komuniciranja z uporabniki oziroma obiskovalci razstave Zbirke prvih beril lahko knjižnica uporabi tudi splet. Prav tako lahko knjižnica preko spletne strani promovira svoje storitve. Ključnega pomena je dobro zastavljena spletna stran, ki uporabniku omogoča razumljivo navigacijo ter vsebuje vse informacije, ki bi ga utegnile zanimati.

Z raziskavo smo želeli izvedeti ali si uporabniki pri ogledu razstave pomagajo s spletno stranjo in z dodatnimi informacijami, ki jih nudi izdelana spletna stran, kako uspešno najdejo želene informacije ter ali katere informacije na spletni strani www.prvaberila.si pogrešajo.

4.2 RAZISKOVALNA VPRAŠANJA

Raziskovalni problem smo razčlenili z raziskovalnimi vprašanji. Raziskovalna vprašanja, ki smo si jih zastavili, so usmerjena k ugotavljanju uporabnosti spletne strani www.prvaberila.si pri fizičnem ogledu razstave v razstaviščnem prostoru.

1. Ali obiskovalci razstave Zbirke prvih beril uporabljajo namensko spletno stran razstave?
2. Katere strani na spletni strani www.prvaberila.si so si obiskovalci razstave Zbirke prvih beril ogledali?
3. Ali katere informacije na namenski spletni strani razstave pogrešajo?

V naši raziskavi nas je zanimal tudi obisk uporabnikov na spletni strani www.prvaberila.si.

4.3 CILJI RAZISKAVE

Z raziskavo smo želeli izboljšati razumevanje obiskovalcev razstave Zbirke prvih beril ter izvedeti ali obiskovalci razstave Zbirke prvih beril pri ogledu razstave uporabljajo namensko spletno stran. Ugotoviti smo želeli, katere strani so obiskovalci najpogosteje obiskali ter ali katere informacije na spletni strani pogrešajo.

4.4 METODOLOGIJA

Za raziskovalno metodo smo izbrali anketno metodo, ki sodi med kvantitativne metode in je značilna za družboslovne vede. Omogoča nam zbiranje podatkov o človeškem vedenju, na

primer o sposobnostih, stališčih, mišljenju, vrednotah, čustvih, ki nam jih denimo opazovanje in statistični podatki ne razkrijejo. Poleg tega je tudi ekonomična, saj v kratkem času omogoča zbiranje velikega števila podatkov.

Pri anketnem vprašalniku je potrebno upoštevati tudi slabosti, saj vse odgovore statistično obdelamo enakovredno, vendar pa lahko imajo anketiranci različno stopnjo znanja oziroma strokovnosti, da vprašalnik ni pretežak, pa je potrebno nivo prilagoditi najnižji ravni. Prav tako lahko anketiranci dajejo odgovore v skladu z družbenimi normami, pri čemer nam pomagata anonimnost in indirektna vprašanja (Ambrožič, 2005).

V Knjižnici Velenje smo oblikovali kratek vprašalnik, ki vsebuje šest vprašanj. Presodili smo, da je glede na naša raziskovalna vprašanja ta najbolj primerna. Vnaprej smo si določili tudi podatke, katere bomo pri sami raziskavi potrebovali. Odločili smo se za zaprta vprašanja, kjer so poleg vprašanja ponujeni tudi odgovori.

Pri načrtovanju vprašalnika smo upoštevali, da anketo poleg vprašalnika sestavlja še uvodni del, v katerem smo opisali osnovne podatke o raziskavi. Raziskava je potekala od 21. septembra do 20. oktobra 2018.

Anketa je bila dostopna izključno v fizični obliki v razstaviščnem prostoru Zbirke prvih beril. Anketirance smo pridobili z direktnim nagovorom, ko so si le-ti prišli ogledati razstavo Zbirke prvih beril.

Po zaključku anketiranja smo prejeli 88 rešenih vprašalnikov, od tega jih je bilo 76 rešenih v celoti. Pri statistični obdelavi smo upoštevali tudi delno izpolnjene ankete. Vprašalnik je dostopen v Prilogi 1.

Za pregled obiska uporabnikov na spletni strani, smo uporabili podporno raziskovalno orodje Google Analytics¹⁴, ki sledi uporabnikom pri interakciji z našo spletno stranjo.

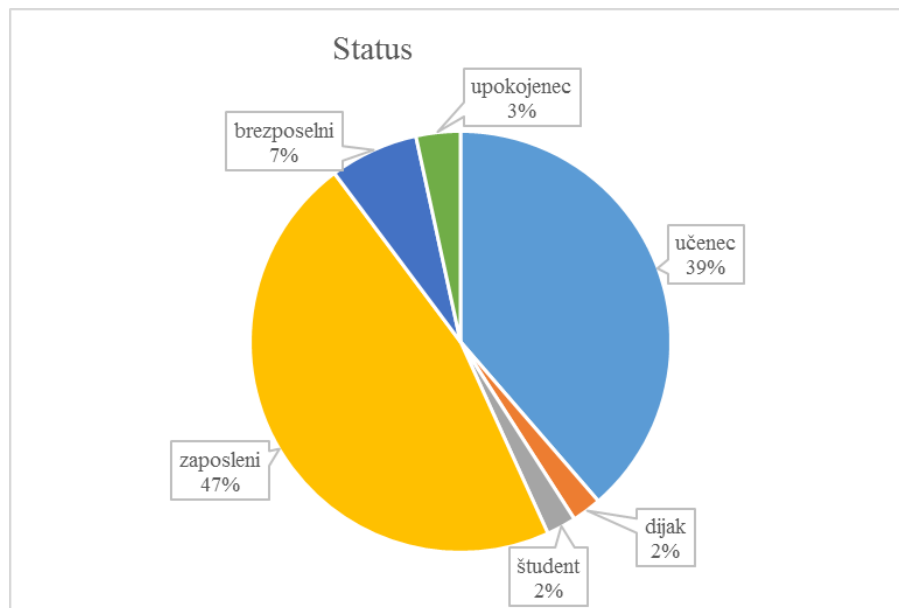
4.5 REZULTATI RAZISKAVE

Anketiranci so pri prvem vsebinskem vprašanju odgovarjali na vprašanje o tem, ali so si pri ogledu Zbirke prvih beril pomagali s spletno predstavitvijo. V nadaljevanju nas je še zanimalo,

¹⁴ Google Analytics je brezplačen, zmogljiv in najnaprednejši pregledovalnik statistike obiskanosti spletne strani. Dostopno na <https://marketingplatform.google.com/about/>.

kje so izvedeli za spletno stran www.prvaberila.si, katere strani so si ogledali, ali se jim zdijo video vsebine zanimive in poučne ter ali na namenski spletni strani kaj pogrešajo.

Vzorec 88 vprašanih ima naslednje demografske značilnosti: večina vprašanih je zaposlenih (47 %) in osnovnošolcev (39 %). Brezposelnih anketirancev je 7 % in upokojenih 3 %. Najmanj anketirancev je bilo med srednješolci in študenti, in sicer 2 % (slika 7).

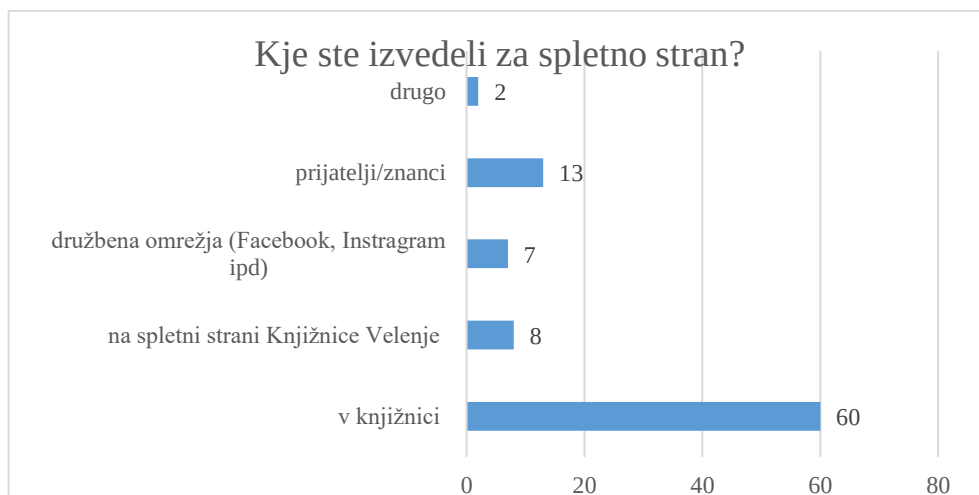
Slika 7: Grafikon vprašanja o statusu anketiranca (N=88)

Anketiranci so pri prvem vsebinskem vprašanju odgovarjali o tem ali so si pri ogledu zbirke pomagali s spletno stranjo. Od 85 anketirancev je več kot polovica (64 %) odgovorila pritrdilno.

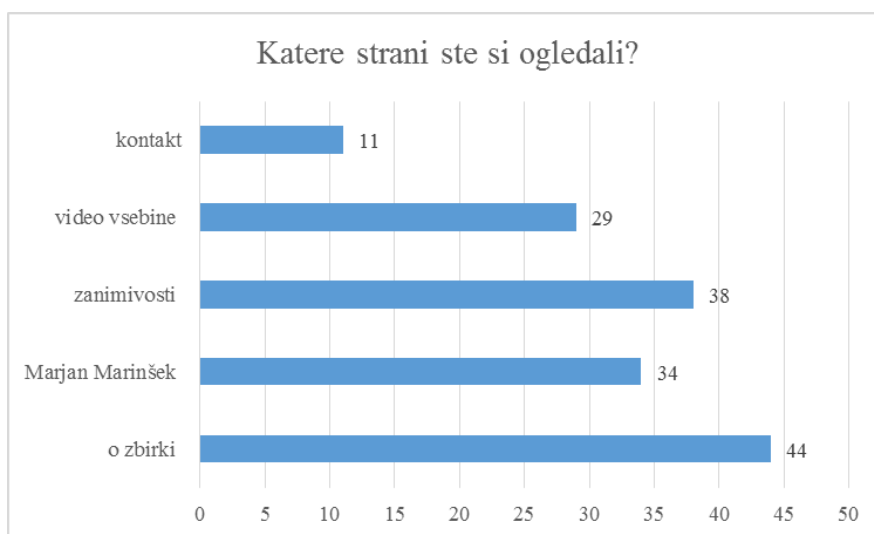
Slika 8: Grafikon vprašanja: Ali ste si pri ogledu Zbirke prvih beril pomagali s spletno predstavitvijo? (N=85)

V nadaljevanju nas je zanimalo, kje so izvedeli za spletno stran www.prvaberila.si. Kar 60 anketirancev od vseh 88 anketirancev, je odgovorilo »v knjižnici«, 13 anketirancev je izvedelo za spletno stran od »prijateljev oziroma znancev«, 8 anketirancev je izvedelo za izdelano spletno stran na spletni strani Knjižnice Velenje, 7 na družbenih omrežjih ter le dva drugje (slika 9).

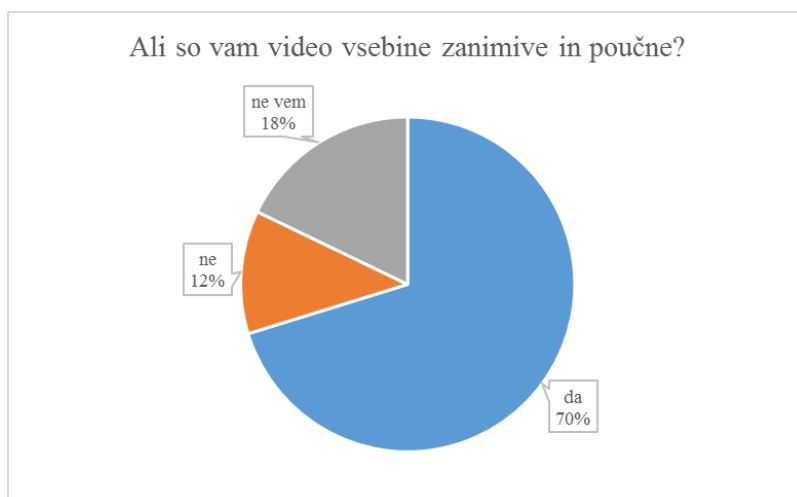
Slika 9: Grafikon vprašanja: Kje ste izvedeli za spletno stran? (N=88)

Naslednje vprašanje je bilo, katere vse strani na spletni strani so si anketiranci ogledali. Izmed petih možnih odgovorov je bil največkrat uporabljen odgovor »O zbirki«, in sicer kar 44-krat, na drugem mestu so bile »Zanimivosti« z 38 odgovori, sledile so strani: »Marjan Marinšek« z 34 odgovori, »Video vsebine« z 29 odgovori ter »Kontakt« z 11 odgovori (slika 10).

Slika 10: Grafikon na vprašanje: Katere strani ste si ogledali?

Zanimalo nas je tudi ali se anketirancem zdi, da so video vsebine zanimive in poučne. Na sliki 11 vidimo, da je na vprašanje odgovorilo 84 anketirancev, ki so izbirali med tremi odgovori: da, ne in ne vem. 70 % anketirancev je uporabilo odgovor »da«, 18 % anketirancev je uporabilo odgovor »ne vem« in 12 % odgovor »ne«.

Slika 11: Grafikon vprašanja o zanimivosti in poučnosti video vsebin (N=84)

Slika 12 prikazuje pet možnih odgovorov, ki so jih anketiranci imeli na voljo pri vprašanju ali kaj pogrešajo na spletni strani. Velika večina, od 81 anketirancev kar 68, se je odločilo za odgovor »ne pogrešam ničesar«, 7 anketirancev pogreša več informacij o zbirki, 2 anketirancev pa pogrešata več informacij o zbiratelju, več/druge video vsebine ter »drugo«, pri čemer nihče ni podal predloga.

Slika 12: Grafikon vprašanja: Kaj pogrešate na spletni strani? (N=81)

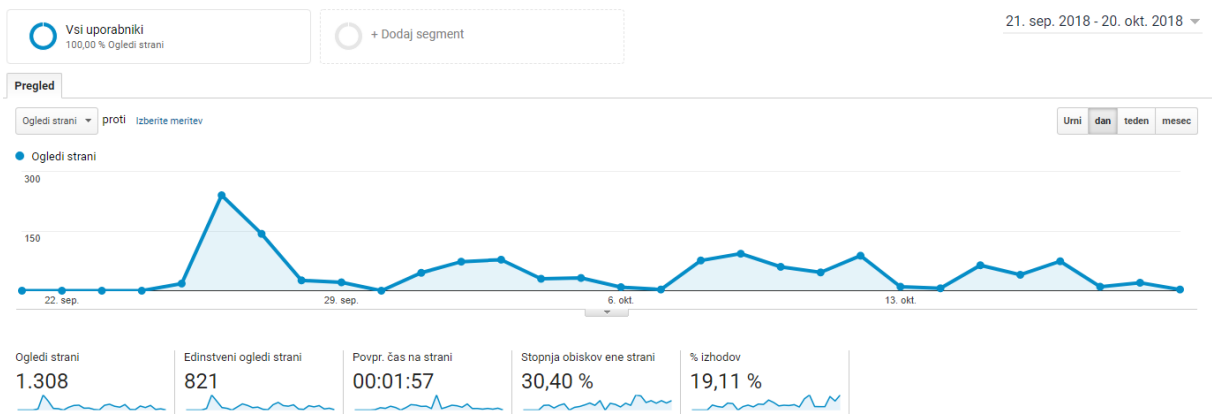
S pomočjo ankete smo izvedeli, da je največji uporabnik skupina zaposlenih, ki so za spletno stran izvedeli v knjižnici in so si med ogledom razstave pomagali z namensko spletno stranjo. Največkrat pregledana stran je bila stran »O zbirki«, video vsebine so se jim zdele zanimive in poučne, na spletni strani pa ne pogrešajo dodatnih informacij.

Z raziskavo smo dobili pregled nad obiskovalci razstave ter da je spletna stran uporabna za obiskovalca, ki si ogleda Zbirko prvih beril in mu lahko služi kot pomoč pri ogledu razstave.

Rezultati izpolnjenih anket so lahko tudi izhodišče za izboljšavo spletne strani. V prihodnje bomo na izdelani spletni strani dopolnili podatke o zbirki ter dodali še več raznolikih video vsebin.

4.5.1 Rezultati Google Analytics

Statistični podatki preko aplikacije Google Analyticsist so pokazali, da je bilo od 21. septembra do 20. oktobra 2018, na spletni strani www.prvaberila.si skupno število ogledov strani 1.308, pri tem so vključeni tudi večkratni ogledi iste strani. Medtem ko je bilo edinstvenih ogledov spletne strani 821. Povprečen čas, ki so ga uporabniki porabili za ogled posamezne strani je 1 minuta in 57 sekund (slika 13).

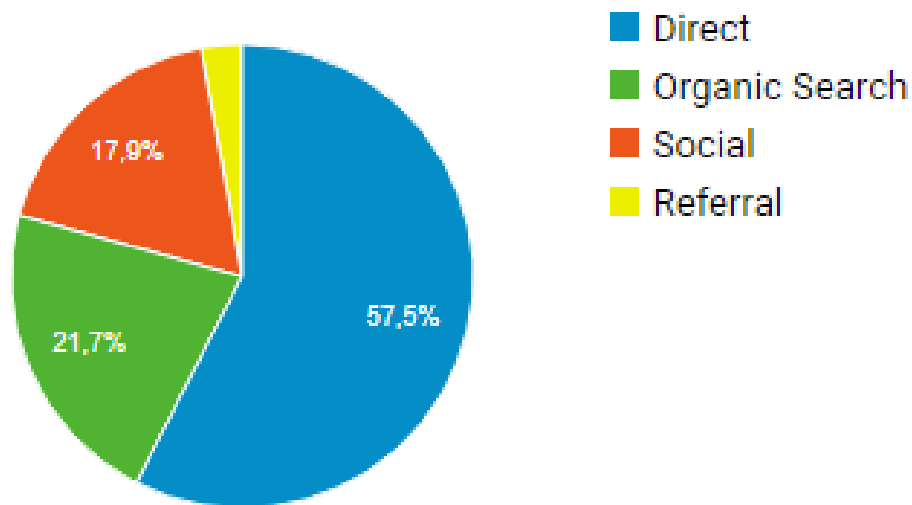

Slika 13: Statistični podatki na Google Analytics

Povprečen čas, ki ga uporabnik porabi na celotni spletni strani www.prvaberila.si je 8 minut in 14 sekund.¹⁵

¹⁵ V 80 % obisk spletnih strani ne traja dlje kot 70 sekund. Podatek <https://www.microsoft.com/en-us/research/wp-content/uploads/2010/10/SIGIR2010-DwellTimeModel.pdf>.

Slika 14 prikazuje vir, iz katerega spletnega mesta prihajajo obiskovalci na spletno stran.

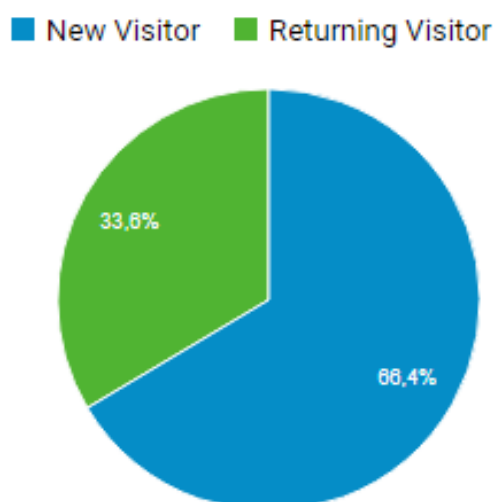

Slika 14: Prikaz vira obiskovalcev spletne strani www.prvaberila.si

Iz grafikona je razvidno, da je bilo v omenjenem časovnem obdobju obiskov z direktnim vpisom (ang. Direct) URL naslova spletne strani 57,5 %, 21,7 % obiskovalcev je spletno stran našlo preko spletnih iskalnikov (ang. Organic Search), 17,9 % obiskovalcev je na spletno stran prišlo preko povezave iz socialnega omrežja (ang. Social) in 2,8 % uporabnikov je na spletno stran prišlo preko povezave na spletni strani (ang. Referral) Knjižnice Velenje.

Google Analytics nam pokaže, da je največkrat obiskana vstopna stran spletne strani www.prvaberila.si, in sicer v 66,8 %, sledijo ji strani O zbirki, Marjan Marinšek, Video vsebine in Zanimivosti.

Spletno stran je obiskalo 66,4 % novih uporabnikov (ang. New Visitor), 33,6 % pa se jih je na spletno stran večkrat vrnilo (ang. Returning Visitor) (slika 15).

Slika 15: Obisk novih in obstoječih uporabnikov spletne strani www.prvaberila.si

S pomočjo Google Analytics lahko vidimo tudi katere brskalnike uporabljajo uporabniki spletne strani. Največ uporabnikov uporablja spletni brskalnik Chrome, in sicer kar 65 %, sledi mu brskalnik Internet Explorer s 17 %.

Še en zanimiv podatek, ki ga lahko spremljamo preko Google Analytics, je pregled naprav, iz katerih uporabniki dostopajo na našo spletno stran. Naši uporabniki v 51 % dostopajo na spletno stran preko namiznih računalnikov.

5 RAZPRAVA IN ZAKLJUČKI

V pisni nalogi za bibliotekarski izpit je predstavljena posebna knjižnična zbirka prvih beril v Knjižnici Velenje ter njena spletna predstavitev. Spletna stran www.prvaberila.si je bila izdelana za namene promocije in kot pomoč pri ogledu razstave Zbirke prvih beril.

Sodobni iskalci informacij so vedno bolj samostojni, vedno več informacij lahko poiščejo brez pomoči knjižničarjev in ker je iskanje na spletu enostavno in učinkovito, saj lahko poteka kjerkoli in kadarkoli, smo mnenja, da so spletne predstavitve posebnih knjižničnih zbirk dobra priložnost, da se knjižnice še bolj približajo posameznim uporabnikom. S pomočjo spletnih predstavitev lahko privabijo uporabnike tudi k dejanskemu obisku knjižnice.

Spletne predstavitve knjižničnih zbirk pa so dostopne preko računalnika ali mobilnega telefona, prav tako lahko do njih dostopamo prosto, brez omejitev. Še ena prednost spletnih predstavitev je, da jih je mogoče dnevno posodabljati.

V Knjižnici Velenje smo izvedli anketo, s katero smo želeli odgovoriti na zastavljena raziskovalna vprašanja. Uporabnost spletne strani smo preverili v mesecu dni, kolikor je trajala anketa, pri kateri je sodelovalo 88 oseb. Anketa je bila dostopna v razstavišču Zbirke prvih beril.

Naše prvo raziskovalno vprašanje je bilo, ali obiskovalci razstave Zbirke prvih beril uporabljajo namensko spletno stran razstave. Rezultati ankete so pokazali, da večina anketiranih obiskovalcev uporablja spletno stran pri ogledu razstave.

Pri drugem raziskovalnem vprašanju smo se spraševali, katere strani so si obiskovalci razstave Zbirke prvih beril ogledali. Največ anketirancev je obiskalo stran »O zbirki«, »Zanimivosti« in »Marjan Marinšek«, nekaj vprašanih si je ogledalo tudi »Video vsebine« ter »Kontakt«.

V tretjem raziskovalnem vprašanju nas je zanimalo, ali katere informacije na namenski spletni strani razstave uporabniki pogrešajo. Ugotovili smo, da uporabniki, ki so odgovorili na anketo, v veliki večini na spletni strani ne pogrešajo ničesar. Nekaj jih pogreša več informacij o zbirki, več informacij o zbiratelju, več oziroma druge informacije o video vsebinah in drugo.

Spletna stran www.prvaberila.si je sedaj narejena samo v slovenskem jeziku. V prihodnosti imamo v načrtu spletno stran nadgraditi z ustreznimi prevodi v angleški jezik.

Vsekakor pa bi bilo zanimivo anketno raziskavo ponoviti morda čez dobro leto, saj bi nam le-ta lahko dala nov vpogled v uporabnost namenske spletne strani.

S pomočjo orodja Google Analytics lahko pregledamo številne statistične podatke. Ti podatki nam pomagajo pri povratnih informacijah, s katerimi bomo lahko zagotovili izboljšanje naše spletne strani. S pomočjo podpornega raziskovalnega orodja smo lahko pregledali obisk uporabnikov na naši spletni strani.

Eden izmed poglavitnih ciljev vsake spletne strani je objava zanimivih in uporabnih informacij, ki bodo podane tako, da bodo pritegnile obiskovalce. Statistični podatki so tudi pokazali, na katerih straneh na spletni strani www.prvaberila.si se uporabniki zadržujejo najmanj časa. Tako lahko uporabnikom na teh straneh podamo več podobnih informacij kot so na straneh, ki so bolj obiskane.

V poglavju Promocija smo imeli v mislih dvojni pomen besede promocija. Na eni strani je v ospredju marketinški pristop, da bomo zbirko promovirali preko izdelkov, zloženke ter spletne strani. Na drugi strani pa smo imeli v mislih neodvisno promocijo, trženje knjižničnih storitev v kulturne in turistične namene. Knjižnica se lahko promovira preko motivacijskih in promocijskih dogodkov, ki bralce in uporabnike vzgajajo in izobražujejo. Takšen je tudi namen promocije s pomočjo Zbirke prvih beril. Že v mesecu oktobru 2018 smo predstavitev zbirke in izdelane spletne strani vključili med predstavitve različnih projektov, ki jih izvajamo v Knjižnici Velenje. Eden izmed projektov za učence in dijake osnovne in srednje šole je projekt »Rastem s knjigo«¹⁶. Po predstavitvi projekta smo učence in dijake popeljali po razstavi Zbirke prvih beril ter jim predstavili v ta namen izdelano spletno stran.

Da bo spletna stran www.prvaberila.si še naprej dosegala svoj namen, moramo v Knjižnici Velenje za to ustrezno skrbeti tudi v prihodnje. S svetovanjem in ozaveščanjem lahko vključujemo uporabnike v sam razvoj Zbirke prvih beril.

¹⁶ »Rastem s knjigo« je nacionalni projekt spodbujanja bralne kulture. Pridobljeno 8. 11. 2018 s spletne strani <http://www.jakrs.si/bralna-kultura/rastem-s-knjigo/>.

Prav tako moramo uporabnike izobraževati in usmerjati pri informacijski pismenosti ter jim približati dostopnost informacij preko različnih medijev, kot je na primer tudi spletna stran www.prvaberila.si.

Zbirka prvih beril je živa, kar pomeni, da se bo v prihodnje lahko dopolnjevala in razvijala. Prav tako se bo z njo lahko izpopolnjevala in nadgrajevala spletna stran. Pri nadgradnji spletne strani bomo upoštevali tudi nadaljnja mnenja obiskovalcev.

Prav pa je, da tudi zaposleni ne zanemarimo svojega znanja, saj je upravljanje knjižnice usmerjeno k dvigu standarda kakovosti knjižnične storitve in vpetosti knjižnice v okolje. Zaradi neprestanih sprememb v družbi je za kakovostno delo v knjižnici potrebna strokovnost in tudi uporaba številnih drugih znanj.

6 VIRI IN LITERATURA

- Ambrožič, M. (2005). Anketna metoda. V A. Šauperl (ur.), *Raziskovalne metode v bibliotekarstvu, informacijski znanosti in knjigarstvu* (str. 23–52). Ljubljana: Filozofska fakulteta, Oddelek za bibliotekarstvo, informacijsko znanost in knjigarstvo.
- Bibsist online: Definicije.* (2017). Ljubljana: NUK. Pridobljeno 7. 10. 2018 s spletne strani: <https://bibsist.nuk.uni-lj.si/definicije/index.php?c=16>
- Črnko, L. in Vrbič, V. (2017). *Načrt nakupa knjižničnega gradiva za leto 2018*. Velenje: Knjižnica Velenje. Pridobljeno 8. 11. 2018 s spletne strani: http://www.knjiznica-velenje.si/filelib/2010-knjiznica/knjiznica/dokumenti/nacrt_nakupa_gradiva_2018.pdf
- Features.* (2018). Wordpress.org Slovenija. Pridobljeno 25. 10. 2018 s spletne strani: <https://sl.wordpress.org/about/features>
- Kanič, I., Leder, Z., Ujčič, M., Vilar, P. in Vodeb, G. (2011). *Bibliotekarski terminološki slovar*. Ljubljana: Bibliotekarska terminološka komisija. Pridobljeno 7. 10. 2018 s spletne strani: <http://www.termania.net/slovarji/85/bibliotekarski-terminoloski-slovar>
- Kodrič-Dačić, E. (2007). Uvod v izgradnjo knjižničnih zbirk. *Knjižnica*, 51(1), 89–112.
- Knjižnična dejavnost.* (2018). Ljubljana: Ministrstvo za kulturo. Pridobljeno 25. 10. 2018 s spletne strani: http://www.mk.gov.si/si/delovna_podrocja/direktorat_za_kulturno_dediscino/knjiznica_dejavnost
- Krstulović, Z. (2013). Izvajanje knjižnične javne službe na spletu: oris knjižnične digitalne pokrajine. V M. Ambrožič in D. Vovk (ur.), *Knjižničarski izzivi: vizija, strategija, taktika: 2003-2013-2023: zbornik referatov* (str. 289–309). Ljubljana: Zveza bibliotekarskih društev Slovenije.

Manifest o splošnih knjižnicah 1994. (1995). *Knjižničarske novice*, 5(3). Priloga.

Nagode, A. (2003). Promocijska dejavnost visokošolske knjižnice: primer knjižnice oddelka za bibliotekarstvo, informacijsko znanost in knjigarstvo. *Knjižnica*, 47(3), 131–161.

Novljan, S. (2002). Spletne strani slovenskih splošnih knjižnic. *Knjižnica*, 46(1–2), 45–59.

Pridobljeno 8. 11. 2018 s spletne strani:

<https://www.dlib.si/stream/URN:NBN:SI:DOC-4EDAH1MO/bc93bddf-79e0-44f9-a6eb-bdb7f67bdd6d/PDF>

Novljan, S. (2011). *Navadna knjižnična zbirka*. Ljubljana: samozaložba. Pridobljeno 7. 10.

2018 s spletne strani: <https://www.dlib.si/stream/URN:NBN:SI:DOC-HDPFV2MA/f3be9556-fbf6-4ddf-824c-8b9ae15c16bf/PDF>

Poročilo o delu 2017. (2018). Velenje: Knjižnica Velenje. Pridobljeno 10. 10. 2018 s spletne

strani: [http://www.knjiznica-velenje.si/filelib/2010-](http://www.knjiznica-velenje.si/filelib/2010-knjiznica/knjiznica/dokumenti/poroilo_o_delu_za_let_2017.pdf)

[knjiznica/knjiznica/dokumenti/poroilo_o_delu_za_let_2017.pdf](http://www.knjiznica-velenje.si/filelib/2010-knjiznica/knjiznica/dokumenti/poroilo_o_delu_za_let_2017.pdf)

Rampih, S. (2010). *Nabavna politika v splošnih knjižnicah*. Ljubljana: Zveza bibliotekarskih društev Slovenije.

Seliškar Otrin, T. (2017). *Izdelava brezplačne spletne strani v WordPressu*. Novo mesto:

Konzorcij šolskih centrov. Pridobljeno 7. 10. 2018 s spletne strani: [http://www.razvoj-](http://www.razvoj-upd.si/wp-content/uploads/2017/07/16.-IZDELAVA-BREZPLACNE-SPLETNE-STRANI-V-WORDPRESSU-Seliskar-Otrin.pdf)

[upd.si/wp-content/uploads/2017/07/16.-IZDELAVA-BREZPLACNE-SPLETNE-STRANI-V-WORDPRESSU-Seliskar-Otrin.pdf](http://www.razvoj-upd.si/wp-content/uploads/2017/07/16.-IZDELAVA-BREZPLACNE-SPLETNE-STRANI-V-WORDPRESSU-Seliskar-Otrin.pdf)

SGC - Splošni geslovnik COBISS.SI.: Posebne knjižnične zbirke – SGC. (2018). Maribor: Izum.

Pridobljeno 12. 10. 2018 s spletne strani: <https://plus.cobiss.si/opac7/sgc/1206376>

Slovenske splošne knjižnice za prihodnost: strategija razvoja slovenskih splošnih knjižnic

2013–2020: stanje in okolja slovenskih splošnih knjižnic v letu 2012. (2012).

Grosuplje: Združenje splošnih knjižnic. Pridobljeno 8. 10. 2018 s spletne strani:

<http://zdruzenje-knjiznic.si/dokumenti/Strategija-koncno.pdf>

7 PRILOGA

PRILOGA 1: Anketni vprašalnik

Anketa, september 2018

Pozdravljeni,

ob postavitvi nove Zbirke prvih beril smo izdelali tudi spletno stran www.prvaberila.si, ki vam pomaga pri vodenju ogleda razstave. Prosimo vas, da odgovorite na naslednja vprašanja.

1. Kakšen je vaš trenutni status? (odgovor obkrožite)

- a) osnovnošolec
- b) dijak
- c) študent
- d) zaposleni
- e) upokojenec
- f) brezposeln

2. Ali ste si pri ogledu Zbirke prvih beril pomagali s spletno predstavitvijo? (odgovor obkrožite)

DA

NE

3. Kje ste izvedeli za spletno stran www.prvaberila.si? (odgovor obkrožite)

- a) v knjižnici
- b) na spletni strani Knjižnice Velenje
- c) Facebook
- d) prijatelji/znanci
- e) drugo

4. Katere strani ste si ogledali? (odgovor obkrožite; možnih je več odgovorov)

- a) O zbirki
- b) Marjan Marinšek
- c) Zanimivosti
- d) Video vsebine
- e) Kontakt

5. Ali so vam video vsebine zanimive in poučne? (odgovor obkrožite)

DA

NE

NE VEM

6. Ali kaj pogrešate na namenski spletni strani? (odgovor obkrožite)

- a) več informacij o zbirki
- b) več informacij o zbiratelju
- c) več/druge video vsebine
- d) drugo _____
- e) ne pogrešam ničesar

Zahvaljujemo se vam za vaš čas in sodelovanje!

Prijazen pozdrav, kolektiv Knjižnice Velenje.

